

ASORKD

ASOCIACE SDRUŽENÍ PRO OCHRANU A ROZVOJ KULTURNÍHO DĚDICTVÍ ČR

The Association for the Conservation and Development of the Cultural Heritage in the Czech Republic

Karolíny Světlé 5, 110 00 Praha 1, Tel.: +420 371 595 624; GSM: +420 777 183 077, +420 737 939 104, +420 736 181 289

Marie Šváblová, Ing., arch.

viceprezidentka ASORKD

<http://www.asorkd.cz/>

NÁZOR KE „KULATÉMU STOLU“

Využívám toho, že téma bylo zúženo na památkový fond a začínám problematikou, se kterou se zabývám: **hmotné kulturní památky nemovité – památkově chráněná území – rezervace, zóny a ochranná pásma**. Stejně pozornosti si samozřejmě zaslouží i památky nemovité (u nás zcela zanedbaná kategorie, a památky movité.

V současné době se projednává novela zákona 20/1985, která, stejně jako dosud platný zákon, nemá nástroje k ochraně kulturního dědictví. Je to v podstatě pouze soubor pravidel pro provoz památkových institucí (Národního památkového ústavu a stavebních odborů státní správy). Zákon koncipují především právníci a kunsthistorici – v nejlepší případě, odbornost (znalost vývoje urbanismu a architektury apod.) je mezi úředníky vzácná. Architekti se vytratili, protože lukrativní zakázky lze získat především od developerů, kteří mají v chráněných městech jiné zájmy, než ochranu hodnot, které ostatně ani nevnímají. Urbanisti, kteří se od architektů oddělili, se vyloučili sami, protože zaujali mnohem pohodlnější pozici technokratů, koordinujících dopravu a sítě a nedostatečně i funkční využití území. Architektura v tomto procesu degradovala na design, její poslání – vytvářet prostory a harmonický soulad s prostředím, se vytratilo. Došlo tak k nesmyslné fragmentaci přístupu k památkám, paradoxně v době, kdy máme předpoklady si uvědomit více hodnot historických měst než kdykoli dříve – protože je ztrácíme. Dosud převládala domněnka, že hodnoty chráněných měst jsou převážně v rovině estetických prožitků – v současnosti, při jejich ztrátě v překotném procesu přestavby, vychází najevo, že v těchto městech, která musí být chápána (jako ostatně všechna města) jako **životní prostředí společnosti a prostory pro vznik a rozvoj civilizace**, jsou dochovány dříve nedefinované hodnoty, které tu vznikaly intuitivně v průběhu jejich vývoje. Jde o vlastnosti městských prostorů i historické architektury, které splňují přirozené, geneticky dané potřeby člověka vnímat své prostředí a navazovat vzájemné vztahy. Jsou tu výsledky gestaltismu z druhé poloviny 20. století – nevím, jestli je někdo aplikoval na městské prostory. Společenské vazby, které má skutečné město schopnost vytvářet, mají asi jiný ekonomický dopad než výnosy z přebujelého turismu. Kultivace vztahů mezi lidmi má tak široký dosah, že se to ani neodvážím rozvádět. Zabývala jsem se tím vším jako diletant ve snaze zbavit památkový zákon

bezzubé všeobecnosti. Volila jsem cestu podrobné specifikace „skladebných částí památkového fondu“ a navržením jejich ochrany „na míru“. Jenomže jsem v té věci diletant, těžko se dobírám nějakých informací četbou knih a z nahodile získaných článků. S touto problematikou jsem se chtěla obrátit na kulatý stůl. Potřebujeme bližší specifikaci z oblasti psychologie, sociologie i ekonomie, aby nám podstata hodnot našeho kulturního dědictví neunikla.

* *